

Spis treści

Wstęp	13
Rozdział I. Teoretyczne podstawy polskiej polityki społecznej ...	29
Tło polskiej polityki społecznej w latach 1918–1945.....	29
Rozwiązania prawne okresu powojennego – propozycja periodyzacji	36
Polityka społeczna jako działalność i jako dyscyplina naukowa	42
Geneza polityki społecznej	42
Pojęcie polityki społecznej w Polsce do II wojny światowej.....	44
Warszawska szkoła polityki społecznej	49
Polscy teoretycy polityki społecznej do II wojny światowej.....	61
Nurt socjalistyczny	61
Nurt liberalny.....	68
Nurt narodowy	77
Nurt agraryzmu	81
Nurt konserwatyzmu	84
Nurt katolicyzmu społecznego	92
Polityka społeczna w programach lat okupacji (1939–1944)	101
W poszukiwaniu nowego ładu.....	101
Koncepcje socjalistyczne (nie komunistyczne).....	101
Koncepcje narodowe	102
Koncepcje chadeckie	105
Koncepcje agrarne	106
Nauka o polityce społecznej po II wojnie światowej.....	107
Klasyfikacja teorii według Stefana Grzybowskiego	107
Nauka o polityce społecznej po 1957 r. – nowe podejścia i definicje	110
Nauka o polityce społecznej po 1989 r. – kontekst gospodarki rynkowej	117
Polityka społeczna w systemie nauk	124
Prekursorzy w nauce o polityce społecznej	128
Podsumowanie	136

Rozdział II. Globalna polityka społeczna.	139
Uwagi wstępne	139
Organizacja Narodów Zjednoczonych jako podmiot globalnej polityki społecznej	142
Rada Gospodarczo-Społeczna ONZ	145
Programy i fundusze ONZ	147
Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju – UNDP	147
Fundusz Narodów Zjednoczonych Pomocy Dzieciom – UNICEF	150
Urząd Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców – UNHCR	152
Światowy Program Żywnościowy – WFP	154
Fundusz Narodów Zjednoczonych do Spraw Działalności Populacyjnej – UNFPA	155
Biuro ONZ ds. Narkotyków i Przestępczości – UNODC	156
Centrum Narodów Zjednoczonych do Spraw Osiedli Ludzkich – Habitat	157
Instytut Badawczy Narodów Zjednoczonych dla Rozwoju Społecznego – UNRISD	158
Agencje wyspecjalizowane ONZ	158
Międzynarodowa Organizacja Pracy – ILO	158
Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Wyżywienia i Rolnictwa – FAO	162
Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury – UNESCO	164
Światowa Organizacja Zdrowia – WHO	167
Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju – IBRD	170
Międzynarodowy Fundusz Walutowy – IMF	171
Rozdział III. Europejska polityka społeczna.	173
Główne problemy społeczne Unii Europejskiej	173
Problemy demograficzne	174
Sytuacja ekonomiczna gospodarstw domowych	182
Problemy edukacyjne	184
Zatrudnienie i bezrobocie	187
Zabezpieczenie społeczne i zasiłki socjalne	191
Ubóstwo	193
Europejskie modele polityki społecznej	196
Rada Europy	200
Unia Europejska i jej instytucje	202
Parlament Europejski	205

Komitet Ekonomiczno-Społeczny	207
Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich	207
Europejskie fundusze strukturalne	208
Socjalne programy działania	214

Rozdział IV. Główne problemy społeczne Polski

218

Demografia i migracje	218
Praca i bezrobocie	219
Problemy osób niepełnosprawnych	228
Niepełnosprawność w liczbach	229
Wykształcenie	229
Zatrudnienie	230
Bezrobocie i aktywizacja niepełnosprawnych	231
Źródła utrzymania	233
Kapitał intelektualny i edukacja	235
Ubóstwo niezawinione – dzieci	237
Młodzież – edukacja i kapitał intelektualny	245
Studenci – edukacja i kapitał intelektualny	245
Dorośli – edukacja ustawiczna i kapitał intelektualny	248
Seniorzy – edukacja i kapitał intelektualny	249
Zdrowie jako kluczowy segment polityki społecznej	255
AIDS	259
Narkomania	260
Alkoholizm	265
Pomoc społeczna	268
Mieszkalnictwo	272
Podsumowanie	279

Rozdział V. Organizacja i finansowanie polskiej polityki społecznej

280

Ład socjalny – Konstytucja z 2 kwietnia 1997 r.	280
Prawne instrumenty polityki społecznej	281
Podstawowe prawa i obowiązki obywateli	282
Organizacja podmiotów polskiej polityki społecznej	288
Podmioty ustawodawcze polityki społecznej	288
Podmioty wykonawcze polityki społecznej	295
Podmioty kontrolne polityki społecznej	309
Podmioty sądownicze polityki społecznej	320
Instrumenty finansowe polityki społecznej	324

Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	326
Narodowy Fundusz Zdrowia	327
Fundusz Pracy	329
Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	334
Fundusz Rezerwy Demograficznej	336
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	337
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	341
Fundusz Pożyczek i Kredytów Studenckich	343
Fundusz Alimentacyjny – likwidacja i reaktywacja	344
Państwowy Fundusz Kombatantów	345
Krajowy Fundusz Mieszkaniowy – Fundusz Dopłat	346
Europejski Fundusz Społeczny	348
Rozdział VI. Scenariusze polityki społecznej	354
Nieprzewidywalność a prognozowanie	354
Struktura społeczna jako podstawa prognozowania	355
Scenariusz liberalny	359
Scenariusz liberalizmu socjalnego	362
Scenariusz neosolidarności społecznej	365
Zakończenie – jaki wybór?	367
„Współczesna Polityka Społeczna” – wykaz publikacji wydanych w ramach projektu „Społecznie Odpowiedzialna Uczelnia”	371
Bibliografia	373
Spis tabel	384
Spis wykresów, schematów, map, fotografii	386
Indeks nazwisk	388
Aneks statystyczny	392